

اصول و مبانی کلی اعتبار قاعده غرور

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۱۱/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۱/۰۵/۱۲)

عبدالله سرخه

چکیده

از جمله قواعد فقهی کاربردی، قاعده «المغرور یرجع الی من غره» می باشد که در میان فقها به قاعده غرور شهرت یافته است. این قاعده در تمام ابواب فقه، به ویژه در باب ضمانات قهری که در قانون مدنی از آن با عنوان مسؤلیت مدنی یاد می شود، نقش اساسی دارد. اگرچه این قاعده مورد بحث و تحقیق برخی از فقها واقع شده، و لیکن پاره ای از شبهات و پرسش ها پیرامون آن همچنان باقی است که در این مقاله علمی قصد داریم به بررسی و مصادیق استناد و مبانی اعتبار این قاعده فقهی مهم پردازیم. از جمله مباحث با اهمیت و درخور توجه در این قاعده، تحقیق در ادله‌ای است که می‌تواند این قاعده را اثبات کند، زیرا برخی از صاحب نظران در فقه بر این باورند دلیلی که بتواند قاعده غرور را فراتر از مورد روایات حجت کند، وجود ندارد. همچنین بررسی نظر لغت شناسان درباره معنای غرور از آن جهت ضروری است که میان فقها بر سر این نکته بحث است که آیا در تحقق معنای غرور، علم و آگاهی غار (گول زدن) شرط است و یا اینکه حتی اگر غار از روی نادانی موجب غرور (فریب) شخص دیگری شود باز هم غرور صدق می کند؟

واژگان کلیدی: قاعده غرور، غار، مغرور، قصد فریب دادن، گول زدن، قواعد فقهی